

VERHALEN WORKSHOP EN KORTE RICHTLIJN

VERHALEN WORKSHOP - Verhalen ophalen: hoe doe je dat?

Een interview afnemen is een vaardigheid en dus te leren. Het is geen 'gesprekje' of 'conversatie' want de informatie flow is over het algemeen eenrichtingsverkeer: van geïnterviewde naar interviewer. Dit is vooral het geval bij verhalen ophalen. Als het goed is, is de cliënt straks meer aan het woord dan jij tijdens het interview. Volg onderstaande stappen om te oefenen.

1. Bestudeer de korte richtlijn voor een verhaal ophalen, zie kader op blz. 2.
2. Spreek af met welke collega je gaat oefenen.
3. Bepaal samen waarover het oefen interview zal gaan. Keep it simple! Bijvoorbeeld, hun laatste vakantie. Uiteindelijk gaat het voor jou niet om de inhoud, maar de techniek: ze moeten iets hebben waar ze makkelijk over kunnen vertellen.
4. Neem het interview af en maak een audio-opname, net zoals je straks gaat doen bij de cliënt.
5. Evalueer het interview met jouw collega. Hoe hebben zij het ervaren om jou hun verhaal te vertellen? Welke leerpunten haal je hier uit?
6. Luister naar je opname. Identificeer:
 - De initiatiefase van openingsvraag tot coda (zie richtlijn). Noteer de vragen/opmerkingen door jou gesteld/gemaakt.
 - De diepte fase. Noteer de vragen/opmerkingen door jou gesteld/gemaakt.
 - Heb je goede vragen gesteld? Hoe weet je dat? Kijk niet alleen naar de formulering maar ook naar de respons/reactie.
7. Overweeg of je meer moet oefenen.

Vorbereiding

Persoon – maak vooraf afspraken over wanneer, waar, hoe en waarom je een interview wil afnemen. De cliënt is vrij om niet deel te nemen aan de interview. Check of de cliënt nog akkoord gaat met het (opnemen van het) interview.

Ruimte – zorg voor een comfortabele en rustige omgeving met voldoende privacy. Zorg dat je oogcontact kan houden tijdens het interview.

Materiaal – zorg ervoor dat je opname apparatuur voldoende opgeladen is. Een notitie blokje is handig om belangrijke punten voor jezelf te noteren, maar let op dat je niet de hele tijd aan het schrijven bent. Veel lezen van voorbereidingsnotities of veel schrijven tijdens het interview bevordert het vertellen van een verhaal niet.

De structuur van het interview

Opening – Bespreek het doel van het interview, tijdslimiet en toestemming voor opname voordat je met opnemen begint.

Initiatie – Nadat jullie beiden op je gemak lijken te voelen wordt de cliënt uitgenodigd om te vertellen over de ervaren autonomie of een specifieke onderwerp/gebeurtenis. De openingsvraag moet open en uitnodigend zijn, bijvoorbeeld: *"Kunt u mij vertellen hoe het vandaag met u gaat?"* Neem een 'aandachtige' non-verbale houding aan terwijl de cliënt zijn/haar verhaal vertelt. Beperk het maken van notities tot steekwoorden over specifieke momenten of de volgorde van gebeurtenissen. Stel geen vragen tot het 'coda'. Het 'coda' is dat stille moment waarin de cliënt klaar lijkt te zijn met vertellen. Er komt niets meer 'spontaan' naar voren en mensen ronden het vaak zelf af door iets te zeggen zoals: *"En zo is het gegaan,"* of *"Dat is het, ongeveer"*. Om de cliënt weer aan het vertellen te krijgen is de vraag: *"Is er nog iets dat je wilt vertellen?"* vaak voldoende.

Diepte – als je aandachtig geluisterd hebt in fase twee heb je gehoord of je genoeg informatie hebt of waar nog informatie nodig/wenselijk is. In fase 3 ga je de diepte in door het verhaal in fase 2 (vaak in chronologische volgorde) nog te doorlopen en de cliënt uit te nodigen om meer te vertellen. Je kan hier doorvragen om een zo compleet mogelijk verhaal te verkrijgen. Terwijl je de cliënt uitnodigt om meer te vertellen over specifieke momenten in het verhaal en/of keerpunten, respecteer je wat de cliënt (niet) wilt vertellen. Nieuwe paden voor exploratie kunnen geopend worden door eenvoudige vragen te stellen zoals: *"Kunt u mij iets meer vertellen over....."*. Je zoekt details, en toch 'volg' je de cliënt in zijn/haar verhaal met vragen zoals: *"En wat gebeurde toen?"; "Hoe voelde dat?"* Zodoende houdt de cliënt controle over wat hij/zij vertelt.

Afronding – op een gegeven moment is het verhaal 'compleet' en kan de opnameapparatuur uitgezet worden. Het interview wordt afgerond door te evalueren hoe de cliënt het ervaren heeft. Daarna kan het gesprek op een natuurlijke manier worden beëindigd door eventjes weer over algemene zaken te praten.